

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm IV. Audita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

rem sententiam, quod Resignatarius sine executione possessionem beneficij capere non possit, dum alter detinet. Ceterum si is qui parochiam v.g. resignavit, absens sit, nec alium reliquerit qui suo nomine detineat, tum omnimodè censetur vacare, quare resignatarius prouisus possessionem intrare poterit, si consuetudo loci permittat, ut prouisus possessionem beneficij vacantis per se capere possit, nam multis locis consuetum est, ut Archidiaconus vel alius aliquem installat.

8 Dico 5. Si Collator non sit superior eius, qui beneficium resignavit, aut eo de jure privatus est, potest ille quidem conferre beneficium alteri, etiam non vocato priore beneficiario, ut dixi in 1. asserto; non potest tamen renitenti auferre possessionem aut detentionem, sed id per ordinatum eius superiorem impetrare debet, ita docet *Panorm. l. i. c. 8.* & bene probat, quia simplex Collator beneficij, non potest exercere actus jurisdictionis contentiosa, sed conferendo beneficium, censetur functus officio suo.

CAPITVLVM IV.

Audita.

PARAPHRASIS.

Cum Titus Clericus Alexandro III. conquestus esset de indebitis molestationibus, quas super Ecclesia sua, Humbertus alterius Ecclesie personatum habens inferret; Rescripsit Papa ad duos Episcopos, ut si ipsis collaret, quod Humbertus alterius Ecclesie personatum haberet, vel juramento affirmasset, se in posterum Tito super Ecclesia sua controuersiam non moturum, ipsum à molestia inferenda repellerent. Sed Humbertus ad Papam nuntium destinavit, qui proponeret, ipsum per violentiam Ecclesia spoliatum esse, quamobrem Papa alteras literas ad eosdem iudices scripsit; si ita res se haberet, ut testes super jurata renuntiatione post violentiam facta non reciperentur, sed probata violentiam, quod iustum est, decernerent, non obstantibus prioribus literis, ex parte Titii impetratis: imò si quidpiam ex eo tempore, quo Nuntius Romam versus iter ar-

ripuit, circa causae statum immutatum fuit, id non obstantibus primis literis rescindant. Interea verò cum hæc posteriores literae advenirent, iudices secuti priorum literarum formam, utrumque cognouerunt, & quod Humbertus personatum alterum possideret, & quod Ecclesie juratus renuntiasset, idèq; ei prohibuere, ne deinceps molestiam inferret; Denique verò toto hoc intellecto processu, tertio responso scribit idè Alexander III. quod non ita intellexerit, neque intelligi debuerit, quasi rescindi oporteret, quæ auctoritate primi rescripti legitime acta essent, sed si quæ per præsumptionem aut violentiam, quare mandat, ut si sententia ab illis lata sit, priusquam alterum rescriptum acceperunt, eam firmam manere, & si contra eam quidpiam statutum sit, id sublata appellatione revocari debeat, sin autè post alteras literas papales, sententia ab ipsis lata fuerit, eam non obstante, secundum tenorem eiusdem secundi rescripti appellatione remota procedant.

SUMMARIUM.

1. Contra molestantem in causa beneficii agi potest interdicto uti possidetis. Si molestatio sit extra iudicialis, non autem si sit iudicialis: neq; in illo casu ad vincendum in possessorio plus probare debet possessor contra fatentem molestationem illatam, quam quod sibi pro illo possessorio competat.
2. Potest possessor in causa beneficii contra molestantem etiam agere negatoria in rem actione, qua tamen actio per exceptionem violentie spoliationis repellitur potest.
3. Si iudex contra privilegium iudicii possessorij prius recipiat testes in petitorio, nihil reclamante spoliato, valet sententia lata in petitorio contra spoliatum: quamvis ex officio, vel ad instantiam etiam spoliati procedere adhuc possit, contra spoliatorem ad expensas saltem aut damna reparanda, vel actione iniuriarum propter iniustam vim.
4. Princeps rescribendo ut rescindantur, quæ acta aut mutata sunt in causa, non censetur intendere, ut legitime acta rescindantur, aut quæ juri alterius acquisita præiudicant.

Note

NOta I. In causa beneficiali agi potest interdicto *uti possidetis* contra turbatorem seu molestantem, ut cesset à molestatione. Sed quidnam debet actor probare? Resp. ex communi, quòd non debeat probare jus seu titulum, sed se in possessione esse, & alterum extrajudicialiter turbasse, seu molestiam sibi possidenti intulisse, v. g. Ne decimas aliòsq; parochiales proventus percipere possit. Ceterum si is, qui turbasse se fatetur, ostendat in antiquiore se possessione rei & juris esse, sive se ante illum possedisse, tum possessor iste novus censebitur clam, precario, aut per vim possessionem nactus esse, nisi titulum ostenderit. *c. Licet sanctam. de probationibus.* Adverte duplicem esse molestationem, vna judicialis est, si v. g. Titius Caio litem moveat coram iudice super jure decimarum, dicens ad se pertinere, & hoc casu locum non habet interdictum *uti possidetis*, cum Actor qui prior provocavit, paratus sit petitorio iudicio probare jus suum; ut bene docet hic *Innoc. in princ. Panorm. n. 8.* Altera est molestatio extrajudicialis, quæ sufficit ut possessori concedatur actio possessoria retinendæ, quamobrem si quis à Papa impetrare velit rescriptum de iniuriis molestationibus inhibendis, exprimere debet, quòd sint extrajudiciales, & hoc casu, si reus citatus molestationem illam non neget, sed aliter repugnet intentioni actoris, dicendo possessionem sibi competere, tum opus non est, ut actor turbationem probet, sufficit si ostendat, sibi præ illo possessionem competere, ita ut vincere debeat in iudicio possessorio, salvo tamen jure proprietatis, si petitorio experiri velit. Ita docet *Bart. in l. Si prins. n. 3. Jason n. 22. ff. De novi operis nunt.* & alij apud *Panorm. hic n. 8.* Nam hoc casu Reus conventus, ipso facto turbat possessionem actoris, dum ei in iudicio contradicit litem contestando. Id obiter annotare hic placuit, accidit quandoque, ut parochus v. g. super jure decimandi, aut Prælati super jure inventandi, bona Clericorum defunctorum ab alia Ecclesiastica persona turbat⁹ in possessione, causam hanc trahat ad forum sæcularis principis, solent

enim sæculares iudices super causis huiusmodi spiritualibus iudicare, si quæstio sit de Possessione, sed quia id non rectè fit, idèd consultum est personæ Ecclesiasticæ, quæ à iudice sæculari super huiusmodi iudicio possessorio citata est, ut mox totam causam trahat ad forum iudicis Ecclesiastici, v. g. ad Papam, ita ut institutà actione in rem negatoria, si titulum à se probari posse confidat possessorium etiam seu redintegrandæ seu retinendæ possessionis accumulare possit, iuxta ea quæ diximus *c. Super. 4. tit. preced.*

NOta II. In causa beneficiali possessor agere potest negatoriã in rem actione contra molestantem, ita ut petat possessionem sibi quietam effici & declarari, adversario jus nullum in beneficio competere, ut docuimus *cit. c. Cum super.* & sumitur ex isto *c.* Atque hoc casu possessor non tenetur titulum probare, cum ratione possessionis habeat præsumptionem tituli pro se, donec contrarium ostendatur, sed debet probare adversario jus non competere, ut hic probatum est ex duplici capite, videlicet, quòd Humbertus juri parochiæ, super qua liserat, juratus renuntiãrit, & quòd alterum personatum possideret, cui parochia incompatibilis esset, uti *Imola notavit hic n. 7.* Verum tamen hæc actio in rem negatoria repellitur per exceptionem violentiæ, si nimirum Reus conventus dicat, se per vim spoliatum esse possessione. hoc casu ante omnia de spoliatione cognoscendum est, eaque probatã spoliatus restituendus, uti ex hoc cap. patet, secundum integram lectionem. Interim verò non prohibetur spoliator petitorium iudicium intentare, nisi à iudice in pœnam spoliationis per sententiam priuatus sit iure suo. *c. Eum qui. 18. de præbend. in 6.* sed hoc casu non sufficiet actori probare spoliato & restituto in possessionem jus nullum competere, sed debet probare jus suum seu titulum institutionis suæ, ut in petitorio obtinere possit, secundum *gloss. in c. Pastoralis. verb. intentare,* de causa possessionis & proprietatis.

NOta III. Licet iudicium possessorium privilegiatum sit, ut super eo prius testes recipi,

cipi, & probatâ spoliatione restitutio fieri debeat, si tamen iudex hunc ordinem non observet, sed testes in petitorio prius recipiat, seu ad ostendendum jus nullum adversario molestanti competere, atque spoliatus contra ordinem procedendi non reclamet vel appellet, valebit sententia lata super petitorio contra spoliatum, ita ut postea admitendus non sit, cum obstat ipsi defectus notorius proprietatis. Ita colligitur ex hoc e. quando Papa respondit sententiam à iudicibus latam secundum priorum literarum tenorem ratam esse oportere, non obstante spoliatione, quam Humbertus objiciebat, dummodo sententia à iudicibus lata sit, antequam alteras literas papales prioris processus inhibitorias acceperunt. Idem docet glossa in *Summa. Causa 2. q. 1. verb. Quod autem. Panorm. in cap. Cum dilectus. n. 8. de causa possessionis.* Nihilominus iudex in tali casu ex officio procedere poterit contra spoliatorem, vel etiam ad instantiam spoliati, saltem ad expensas & damna compensanda, vel actione iniuriarum propter iniustam vim.

4 Nota IV. Si princeps scribat, ut rescindantur, quæ acta aut mutata sunt in causa, non debet id extendi ad ea, quæ legitimè acta esse constat, cum Princeps non censetur legitima rescindere velle, aut juri alicuius acquisito præiudicare. *Ita Panorm. hic. n. 5. Imola num. 6.* ubi similiter ait, si Papa jubeat alicui conferri beneficium, non obstante collatione alteri prius factâ, accipiendum esse hoc de collatione non legitimè factâ.

CAPITVLVM V.

In literis.

PARAPHRASIS.

Titius apud Iudicem questus est, quòd ab aliquo violenter eiectus esset de beneficij possessione. Sed adversarius respondit, Titium canonicè institutum non fuisse. Hoc casu prius de violentâ eiectione, quam de canonicâ institu-

tione cognoscendum, ait Pontifex, cum etiam prædo secundum juris rigorem restituendus sit.

SYMMARIVM.

1. Spoliato per vim beneficio, ante factam restitutionem, opponi utiliter non potest defectus proprietatis.
2. Conformior juri sententia est, quòd ad instantiam saltem spoliatoris cogi à iudice non possit beneficio spoliatus, ad recuperandam possessionem agens, ut titulum suæ restitutionis ante factam restitutionem justificet, aut saltem coloret.
3. Potest tamen ad hoc cogere iudex ex officio post factam restitutionem, si præsumptio juris sit contra possidentem, vel etiam ante restitutionem, si magna sit contra eum juris præsumptio.
4. Nisi possessor spoliatus sit laicus, qui ante omnem restitutionem justificare debet titulum possessionis rerum aut jurium spiritualium, vel saltem colorare.
5. Neque sufficit Laico ad verum jus & titulum spiritualium rerum probandum sola immemorialis possessio, quamvis magna possit ex tali possessione pro titulo haberi præsumptio, ita ut in possessione relinquere possit, dum de contrario constat.

Notandum vnicum. Per vim beneficio spoliatus, seu possessione eiectus, ante omnia restitui debet, neque potest ei obijci defectus proprietatis, etsi spoliator paratus sit in continenti probare; & hoc in odium spoliationis, & in favorem spoliatorum meritò constitutum fuit. Quare hic locum non habet dictum *Jur. Consult. in l. 8. de doli except. Dolo facit, qui petit quod redditurus est*, sed in aliis possessoris judiciis locum habet secundum *gl. in cit. l. verb. Redditurus est.*

Quæritur hic 1. Vtrum spoliatus beneficio, si agat interdicto recuperandæ, teneatur justificare seu colorare titulum suæ institutionis; plerique affirmant, inter quos *Menochius, remed. 15, n. 4. Mascard. conclus. 132.* & videtur ita sensisse *gl. final. in Clem. vn. de*